QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

IMĦALLEF

Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel.,
Mag. Jur. (Eur. Law)

Illum 30 ta' Jannar, 2025

Rikors Numru: 249/23/1AL

A B

vs.

C B

Il-Qorti,

Rat ir-rikors datat 29 ta' Awwissu 2024 li permezz tiegħu l-attriċi ppremettiet kif ġej:

1. Illi l-partijiet izzewgu nhar is-sitta u ghoxrin (26) ta' Gunju tas-sena elfejn u wiehed u ghoxrin (2021);

2. Illi mill-immsemmija data taz-zwieg taghhom bdiet tapplika l-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet u dan ai termini tal-Artikolu 1316 (1) tal-Kodici Civili;

3. Illi bejn il-partijiet ma hemm l-ebda kommunikazzjoni stante li l-Qorti tal-Magistrati harget ordni ta' protezzjoni sabiex tipprotegi lir-rikorrenti;

4. Illi li taf r-rikorrenti li l-konvenut ghandu diversi problemi finanzjari, mhux qieghed jhallas l-manteniment jew jhallas biss wara li jikkuntatjawh mill-ghassa tal-Pulizja u kien hemm zmien jista' jkun ghadu sal-gurnata tal-intavolar ta' dana r-rikors li r-rikorrenti kien jinsab minghajr xoghol;

5. Illi fic-cirkostanzi r-rikorrenti qegħda tibza' li l-konvenut ser jaghmel djun li jkollha taghmel tajjeb ghalihom hija u dana minbarra t-tbatija li għaddejjin minnha hija u ulied il-partijiet;

6. Illi tali terminazzjoni tal-Komunjoni tal-Akkwisti ghandu jgib beneficcju in kwantu mhux biss jevita li l-ebda parti ma taghmel dejn li tigi attribwita lill-Komunjoni izda ukoll tkun tista' tirriakkwista id-dritt illi taghmel l-atti kollha tal-hajja civili u kummercjali u dana minghajr il-htiega tal-kunsens u jew approvazzjoni jew l-intervent tal-parti l-ohra;

7. Illi l-esponenti titlob il-waqfien tal-kommunjoni tal-akkwisti qabel il-gudizzju finali a tenur tal-Artikolu 55 (1) tal-Kodici Civili, b'dan illi m'hu se jinholoq l-ebda pregudizzju mhux proporzjonat ghall-konvenut. Illi fil-fatt tali pregudizzju ser jinholoq jekk il-Komunjoni tal-Akkwisti tibqa' ezistenti bejn il- partijiet.

8. Minhabba l-attitudni impossibbli ta' missierha.

Ghaldaqstant, in vista tas-suespost, l-esponenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti joghgobha:-

i. Tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti tal-partjiet a tenur tal-Artikolu 55(1) tal-Kodici Civili;
ii. Tawtorizza lill-esponenti sabiex tirregistra fir-Registru Pubbliku ta' Malta l-eventwali sentenza moghtija minn dina l-Onorabbli Qorti;

Salv kull provediment iehor li din l-Onorabbli Qorti jidrilha xieraq u opportun.

Rat li l-konvenut debitament notifikat intavola risposta tardiva fit-23 ta' Ottubru 2024 fejn ma opponiex għat-talba attriċi;

Rat l-atti proċesswali kollha;

Rat illi r-rikors tħalla għal-lum għas-sentenza;[1]

KONSIDERAZZJONIJIET:

1. **L-azzjoni odjerna**

Permezz tar-rikors odjern l-attriċi qiegħda titlob illi, fi sfond ta proċeduri ta' separazzjoni illi jinsabu pendenti bejn il-partijiet, il-Qorti tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet, *a tenur* tal-Artikolu 55 tal-Kap 16. Hija tgħid illi l-konvenut għandu diversi problemi finanzjarji u għalhekk hemm il-bżonn li jagħmel djun kontra l-komunjoni. Għalhekk it-terminazzjoni tal-komunjoni tkun ta' benefiċċju għall-partijiet għaliex 1. jiġi evitat li parti jkollha tagħmel tajjeb għad-dejn tal-parti l-oħra u 2. kull parti tirrijakkwista d-dritt li tagħmel l-atti kollha tal-ħajja ċivili u kummerċjali mingħajr il-ħtieġa tal-kunsens jew approvazzjoni tal-parti l-oħra.

Il-konvenut intavola risposta tardiva u l-attrici ma oġġezzjonax għal din it-talba.

2. **Prinċipji legali:**

L-artikolu rilevanti għat-talba odjerna huwa l-artikolu 55 tal-Kap 16 li jipprovdi illi:-

"(1) Il-qorti tista', f'kull żmien matul is-smigħ tal-kawża ta' firda, fuq talba ta' wieħed jew l-oħra mill-miżżewġin, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-

[1] Digriet tat-18 t'Ottubru 2024.

akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn il-miżżewġin.

(2) L-ordni tal-waqfien tal-komunjoni kif imsemmi fis-subartikolu (1) għandha tingħata b'sentenza li minnha kull parti jkollha l-jedd illi tappella mingħajr ma jkun hemm ebda ħtieġa ta' permess tal-qorti għal dan.

(3) L-ordni ta' waqfien tkun tgħodd bejn il-miżżewġin minn dakinhar tas-sentenza tal-appell jew, jekk ma jsirx appell, minn dakinhar illi jgħaddi ż-żmien imħolli għall-appell, u tibqa' tgħodd ukoll jekk il-kawża ta' firda ma titkompliex.

(4) Qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni kif provdut f'dan l-artikolu, il-qorti għandha tqis jekk xi parti tkunx sejra tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda.

(5) L-ordni ta' waqfien taħt dan l-artikolu għandha, a spejjeż tal-parti li tkun talbet dak il-waqfien, tkun notifikata lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku u dik l-ordni għandu jkollha effett daqs li kieku l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata sar b'att pubbliku.

(6) Sakemm il-qorti, fid-diskrezzjoni tagħha, fuq it-talba ta' waħda mill-partijiet, ma tkunx ordnat il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separatali teżisti bejn il-partijiet fil-bidu tal-kawża ta' firda, meta tagħti s-sentenza tal-firda, il-qorti għandha tordna li l-komunjoni tal-akkwisti jew il-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li jkun hemm bejn il-partijiet tispiċċa mill-jum li fih is-sentenza tkun finali u konkluživa.

(7) Il-qorti tista' iżda, meta fil-fehma tagħha ċ-ċirkostanzi hekk jeħtieġu, tordna li beni li jkunu parti mill-komunjoni ma jinqasmux qabel ma jgħaddi dak iż-żmien wara li tispiċċa l-komunjoni li tista' fl-ordni tistabbilixxi.

(8) Kull ordni mogħti mill-qorti skont is-subartikolu (7), jista', għal raġuni tajba, jinbidel jew ikun revokat mill-qorti."

Dan l-artikolu għalhekk jagħti l-fakultà lil xi parti jew oħra titlob, f'kull żmien matul is-smiegħ tal-kawża ta' separazzjoni personali bejn l-istess partijiet, it-terminazzjoni tar-reġim matrimonjali tal-komunjoni tal-akkwisti. Fil-fatt jingħad fis-sentenza fl-ismijiet **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi**[2], illi: "*In tema legali jinghad illi l-Artikolu 55 tal-Kap. 16 li fuqha hija bbazata t-talba attrici, jaghti l-fakolta' lil parti jew ohra li "f'kull zmien matul is-smiegh tal-kawza ta' firda" titlob il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni tar-residwu taht amministrazzjoni separata li tkun tezisti bejn il-konjugi…….t-talba għall waqfien m'ghandiex tinghata jekk parti tkun ser issofri "pregudizzju mhux proporzjonat". Inoltre, l-oneru tal-prova ta' dan ir-rekwizit jirrisjedi fuq min qed jallegah, skont il-principju incumbit ei qui dicit non ei qui negat.*"

Għalkemm kull parti tista' f'kull żmien tal-kawża għalhekk titlob il-waqfien tal-komunjoni, is-sub-inċiz 4 kif ċitat, jistipula li qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni ta' l-akkwisti, l-Qorti għandha tevalwa jekk xi parti tkunx sejra tbati **preġudizzju mhux proporzjonat** bil-fatt ta' tali waqfien waqt il-kawża. Jinkombi fuq dik il-parti li topponi t-talba li tressaq provi sodisfaċenti illi bit-terminazzjoni ser tbati preġudizzju mhux proporzjonat.

Dan ikompli jiġi kkonfermat fis-sentenza fl-ismijiet **Claire Pisani vs Joseph Pisani**,[3] fejn il-Qorti tal-Appell kompliet tirrijafferma illi "*dak li trid il-ligi huwa li kull parti pendenti l-proceduri tas-separazzjoni jkollha l-fakolta` li jekk trid tista' titlob il-waqfien tal-komunjoni u li din it-talba m'ghandhiex tintlaqa' biss jekk il-Qorti tara li bil-waqfien tal-komunjoni parti jew ohra tkun ser issofri pregudizzju mhux proporzjonat. Ghalhekk dak li hu sostanzjalment relevanti huwa d-dritt moghti lill-parti biex jaghmel talba simili u li tali talba ma tintlaqax jekk fic-cirkostanzi tal-kaz il-waqfien ser jikkaguna pregudizzju mhux proporzjonat lil parti l-ohra*".

Għaldaqstant, il-Qorti meta ssirilha talba ta' waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti, għandha tilqa' t-talba salv għal dawk il-**każijiet eċċezzjonali** fejn jiġi sodisfaċentement ippruvat illi l-waqfien ser iġib miegħu preġudizzju mhux proporzjonat lil xi parti jew l-oħra. Kif qalet il-Qorti diversi drabi "*Dan il-preġudizzju mhux proporzjonat, oltre li għandu jkun ippruvat minn min*

[2] Deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Marzu 2014.
[3] Deċiża mill-Qorti tal-Appell nhar il-24 ta' Ottubru 2019.

jallegah, irid ikun abbastanza gravi biex il-Qorti tiżvija mir-regola ġenerali u tabbraċċja l-eċċezzjoni.” [4]

Għalhekk jinkombi fuq min joġġezzjona illi jipprova illi huwa ser isofri preġudizzju abbastanza gravi iżda ma jitlobx lil min jagħmel it-talba li jimmotiva t-talba tiegħu: *“Hija l-fehma tal-Qorti illi f’rikorsi simili mhux mehtieg li r-rikorrent jimmotiva t-talba tieghu. L-artikolu 55 tal-Kap 16 ma jistipula l-ebda obbligu da parti tar-rikorrent li jimmotiva t-talba tieghu. It-talba ghat-terminazzjoni fil-mori ta’ kawza hija motivata bizzejjed fiha innifisha peress li l-hsieb tal-Legislatur kien li pendenti l-kawza tas-separazzjoni il-partijiet ikunu jistghu jibdew jaghmlu atti civili minghajr il-htiega tal-kunsens tal-parti l-ohra u minghajr il-possibilita` li jghabbu l-komunjoni tal-akkwisti b’dejn addizzjonali. Ghalhekk ghandha tapplika l-massima legali “ubi lex voluit dixit, ubi noluit tacuit”.*

L-għan tal-leġiżlatur filfatt kien proprju dak imfisser fis-sentenza fl-ismijiet **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi** ġia ċitata, fejn il-Qorti tal-Appell stqarret illi, huwa fl-interess taż-żewġ partijiet illi tiġi terminata l-komunjoni tal-akkwisti u b’hekk ma jkunx possibbli għall-partijiet illi jgħabbu l-komunjoni bi djun mingħajr il-konsapevolezza tal-parti l-oħra. Jiġi spjegat ukoll fis-sentenza fl-ismijiet **Dorianne Sammut vs Charles Sammut**[5] illi “*Huwa evidenti ukoll li l-ghan tal-legislatur, certament konxju kemm jistghu jitwalu vertenzi simili, kien li tieqaf kemm jista’ jkun malajr il-komunjoni tal-akkwisti biex ghall-inqas f’dan l-aspett, il-partijiet ikunu jistghu ikomplu jghixu hajjithom separatament gialadarba l-konvivenza bejniethom mhijiex aktar possibli.”*

Finalment huwa kruċjali illi wieħed isemmi illi jirriżulta minn dan l-artikolu li l-Qorti, meta ssirilha talba taħt dan l-Artikolu, bl-ebda mod ma tista’ f’dak l-istadju taqsam u tassenja l-komunjoni tal-akkwisti viġenti bejn il-partijiet. Il-Qorti tkun qiegħda biss tikkonsidra t-terminazzjoni tagħha. Il-qasma u l-assenjazzjoni tagħha jibqgħu materji riżervati għas-sentenza definittiva.

3. Applikazzjoni tal-Prinċipji Legali għall-każ odjern

[4] Claire Pisani vs Joseph Pisani, deċiża minn din il-Qorti fit-23 ta’ Ottubru 2018 (Rik. Ġur. Nru. 2/15AL).
[5] Deċiża mill-Qorti tal-Appell fil-31 ta’ Mejju 2019.

Il-Qorti f'dan il-każ, għandha quddiemha talba biex tiġi tterminata l-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet, pendenti l-kawża ta' separazzjoni. Kif kkwotat mill-ġurisprudenza nostrana iktar 'il fuq, il-Qorti tqis illi din it-talba tista' ssir f'kull stadju tas-separazzjoni personali. Kif ingħad fis-sentenza fl-ismijiet **Claire Pisani vs Joseph Pisani**[6] "*Dak li qed jitlob ir-rikorrent huwa biss li l-komunjoni tal-akkwisti tieqaf u ma tibqax fis-seħħ. Ikun x'ikun l-eżitu tar-rikors odjern, il-likwidazzjoni u d-diviżjoni tal-komunjoni tal-akkwisti isiru mas-sentenza finali. Il-Qorti, bis-saħħa tal-preżenti, bl-ebda mod mhi ser taqsam u tassenja l-komunjoni tal-akkwisti viġenti bejn il-partijiet. Il-Qorti ser tkun qiegħda tikkonsidra biss ix-xoljiment tagħha. Il-qasma u l-assenjazzjoni tagħha jibqgħu materji riżervati għas-sentenza definittiva."*

Għalkemm il-Qorti ma hiex obbligata tara r-raġuni wara t-tali talba, iżda tagħraf li l-biża tal-attriċi hija waħda fondata u li fil-fatt tikkumbaċja ma' dak li kellu f'moħħu l-leġiżlatur li kif ingħad iktar qabel ried jassigura li "*pendenti l-kawza tas-separazzjoni* ***il-partijiet ikunu jistghu jibdew jaghmlu atti civili minghajr il-htiega tal-kunsens tal-parti l-ohra u minghajr il-possibilita` li jghabbu l-komunjoni tal-akkwisti b'dejn addizzjonali***."

Il-Qorti tara wkoll illi ma ġie ppruvat l-ebda preġudizzju li tista' ssofri xi parti b'dan il-pronunzjament u l-konvenut ma hux joġġezzjona għat-talba.

Il-Qorti ttenni l-prinċipju enunċjat f'diversi kawżi[7], li dak li sal-lum huwa formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti ser jibqa' hekk komuni sakemm ikun hemm il-qasma tal-proprjetà tal-partijiet. Għaldaqstant dak kollu li illum jappartjeni lill-komunjoni tal-akkwisti, ser jibqa' jappartjeni liż-żewġ partijiet, irrispettivament minn min ikollu l-pussess tal-istess assi jew min ikun għamel dak id-dejn.

Għal dawn il-motivi, il-Qorti hija tal-fehma illi f'dan il-każ ma jeżistux l-elementi eċċezzjonali meħtieġa *ai termini* tar-raba' sub-inċiż tal-Artikolu 55, sabiex il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ma jseħħx.

---

[6] Deċiża mill-Qorti Ċivili Sezzjoni Familja fit-23 ta' Ottubru 2018 (Rik Nru 2/15 AL).

[7] Vide Michelle Gaffiero vs Jesmond Gaffiero, deċiża mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) fis-7 ta' Marzu 2018 (Rik. Ġur. Nru. 223/17/1AL).

Konsegwentement, il-Qorti ma tarax għalfejn m'għandhiex tiddikjara l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet f'dan l-istadju. Jibqgħu impreġudikati l-pretensjonijiet reċiproċi tal-partijiet fil-konfront ta' xulxin mertu tal-kawża tas-separazzjoni.

DEĊIDE

Għalhekk il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

1. Tilqa' l-ewwel talba tal-attriċi u *ai termini* tal-Artikolu 55 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet u dana b'effett mill-jum illi din is-sentenza tgħaddi *in ġudikat,* dan filwaqt li jibqgħu impreġudikati l-pretensjonijiet reċiproċi tal-partijiet fil-konfront ta' xulxin fir-rigward tal-kontenut tal-komunjoni tal-akkwisti, mertu tal-kawża ta' separazzjoni personali bejniethom.

2. Rigward it-tieni talba tordna illi, *ai termini* ta' l-Artikolu 55(5) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, l-attriċi tinnotifika, a spejjeż tagħha lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku b'din is-sentenza preliminari fi żmien ġimgħa minn meta s-sentenza tiġi dikjarata *res judicata.*

Spejjeż riżervati għall-ġudizzju finali.

Ft. Dr. Abigail Lofaro
Imhallef

Ft. Rita Vella B
Deputat Registratur